

**RAHVAPÄRIMUSE
MÄRGID
MAASTIKUL**

RADAR

- **Digitaliseerida pärimus ning muuta see laiemalt kasutatavaks**
- **Atraktiivse lahendusega muuta pärimus ja seeläbi kodutunnetus huvitavamaks**
- **Pakkuda teistele institutsioonidele pärimusealast koostöö võimalust**

RADAR – TÖÖETAPID I

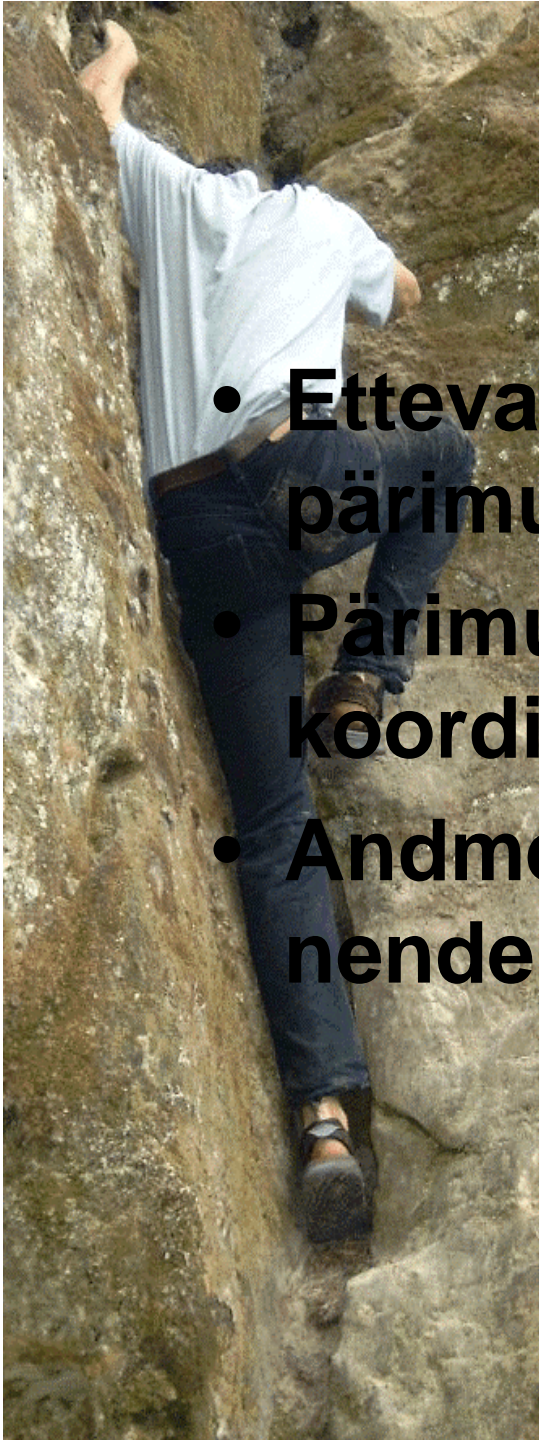
Pärimustekstide väljaotsimine

Tekstide sisestamine

Tekstide toimetamine

**Mõningate komplekssete tekstiosade
(kihelkonnakirjeldused) publitseerimine**

**Sisestatud ja toimetatud tekstide
süsteemiseerimine ning välitöödeks
ettevalmistamine**

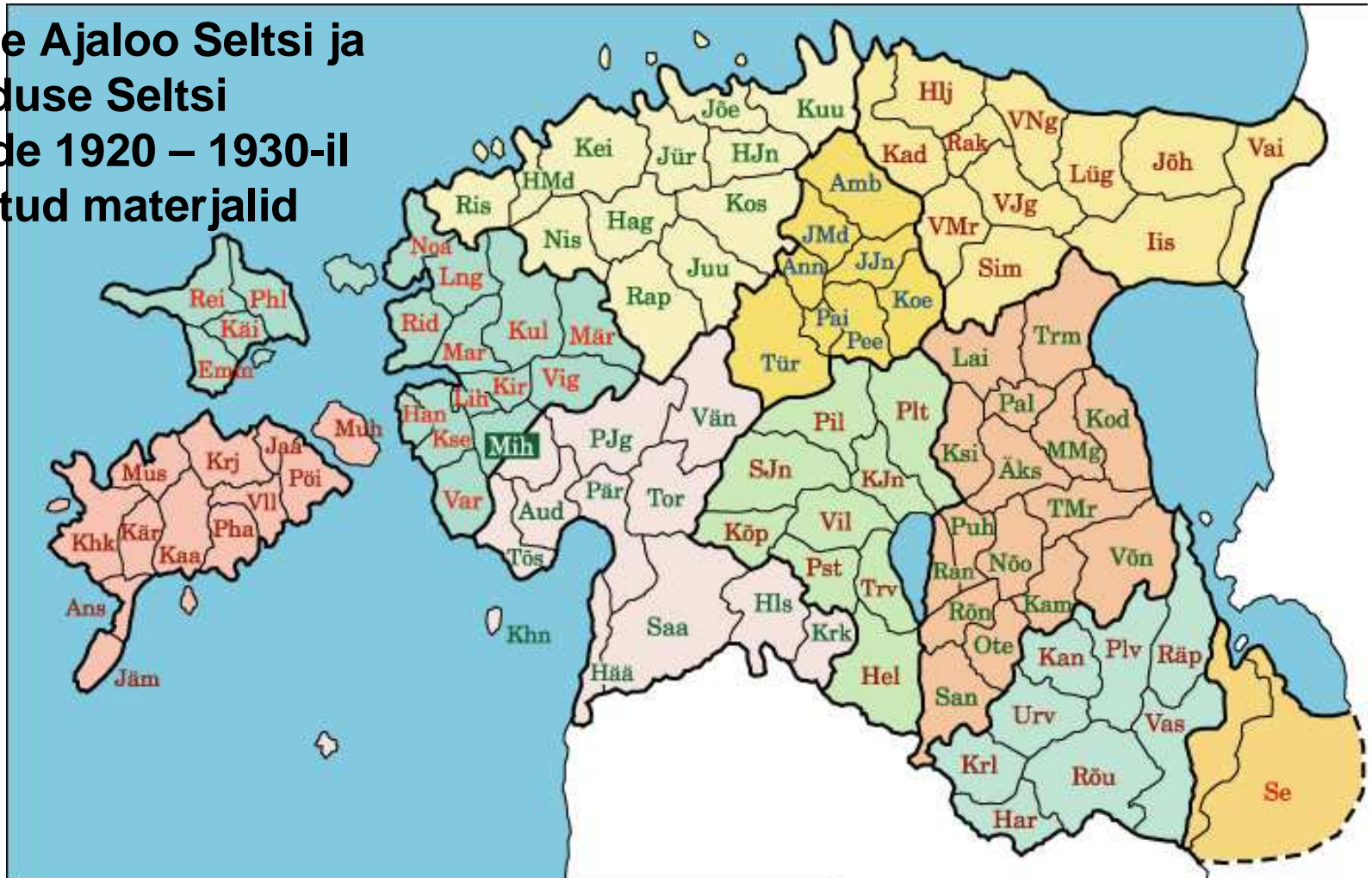

RADAR – TÖÖETAPID II

- **Ettevalmistatud tekstide põhjal pärimuspaikade ülesotsimine**
- **Pärimuspaikade pildistamine ning GPS-koordinaatide võtmine**
- **Andmete sisestamine andmebaasi ning nende ühildamine**

RADAR – ajalooline pärimus

Akadeemilise Ajaloo Seltsi ja Eesti Kirjanduse Seltsi stipendiaatide 1920 – 1930-il aastail kogutud materjalid

EESTI
- ENGLISH
- ПО РУССКИ

- PEALEHT
- PILDIAHIV
- MEESKOND
- KULTUURILUGU
- LINGID
- OTSI
- KONTAKT
- VOLDIK
- DEMO

Kultuuriloo veebiversioon

Kihelkonnad

- [Haljala](#) ISBN 9949-418-36-4
- [Iisaku](#) ISBN 9949-418-39-9
- [Jõhvi](#) ISBN 9949-418-37-2
- [Järva-Jaani](#) 978-9949-418-73-2
- [Järva-Jaani](#) ISBN 978-9949-418-73-2
- [Koeru](#) ISBN 978-9949-418-58-9; 9949-418-58-5
- [Lüganuse](#) ISBN 9949-418-38-0
- [Simuna](#) ISBN 9949-418-04-6
- [Vaivara](#) ISBN 9949-418-41-0
- [Viru-Jaagupi](#) ISBN 9949-418-08-9
- [Viru-Nigula](#) ISBN 9949-418-40-2
- [Väike-Maarja](#) ISBN 9949-418-03-8

Täname!

Integratsiooni Sihtasutus

NB! Materjalile laieneb autori- ja õiguskaitse, mistõttu enne nende linkimist või edasist kasutamist võtke ühendust aadressil haldjas@folklore.ee. Tsiteerides viidake väljaande aadressile!

Radari pilootprojekt - Windows Internet Explorer

http://www.folklore.ee/radar/digi_adv.php?area=Simuna

File Edit View Favorites Tools Help Google G Go Bookmarks Settings

tonno@localhost Radari pilootprojekt Estonian Parishes

INTERAKTIIVNE ÕPPEPROGRAMM НО РУССКИ

PEALEHT ●

PILDIARHIIV ●

MEESKOND ●

KULTUURILUGU ●

LINGID ●

OTSI ●

KONTAKT ●

VOLDIK ●

DEMO ●

Simuna

- [Pelgupaigad](#)
- [Linnamäed](#)
- [Lahinguplatsid](#)
- [Kirikud](#)
- [Kabelid](#)
- [Vanad matusepaigad](#)
- [Hiiemäed ja ohvrikivid](#)
- [Vanad talud ja külad](#)
- [Kadunud mõisad](#)
- [Vanad teed](#)
- [Üldisi topograafilisi mälestusi](#)
- [Arheoloogilisi leide](#)
- [Eraarhiivid](#)
- [Asustus](#)
- [Sõjad vanematest aegadest peale](#)
- [Näljad ja ikaldusaastad](#)
- [Katk](#)
- [Kirikuõpetajad](#)
- [Mõisnikud](#)
- [Karl XII](#)
- [Kõstrid](#)
- [Kohalikud tegelased, kupjad, valitsejad, vallavanemad](#)
- [Pärisorjus](#)
- [Teoorjuse hulk](#)
- [Rehepeksmine](#)
- [Sõnnikuvedu](#)

Internet 100%

start Radari pilootproj... 2007 Presentation1 https://www.fol... Adobe Photoshop 22:55

Radari pilootprojekt - Windows Internet Explorer

http://www.folklore.ee/radar/story.php?area=Simuna&id=10

File Edit View Favorites Tools Help

Google G

tonno@localhost Radari pilootprojekt Estonian Parishes

RADAR
INTERAKTIIVNE ÕPEPROGRAMM

EESTI
- ENGLISH
ио русский

PEALEHT ●

PILDARHIIV ●

MEESKOND ●

KULTUURILUGU ●

LINGID ●

OTSI ●

KONTAKT ●

VOLDIK ●

DEMO ●

Ajalooline traditsioon: Simuna.

Vanad teed

Kärša metsas elanud inimesed suurte sõdade aegu. Ümber olnud suur järv ja hirmus tüma soo. Inimesed teinud siis laudadest tee nagu silla. Praegu on see tee maa sisse vajunud. (Liisu Veil)

Vanal ajal olnud Avanduse raba nii pehme, et kiikunud, muidu pole inimesed läbi saanud, kui teinud rabast läbi pakkudest tee. Tee alanud Avanduse veski juurest ja viinud Käru mõisani. Läbi raba viinud ka Rootsi sõja aegne tee. Nüüd tehti uus tee peale. (Ann Green)

Praegune Simunast Kärusse minev tee on endine Rootsi sõjatee. See tee ühendanud kahte Rootsi Kaarli lossi - Porkunit ja Laiust. (Mihkel Kümnik)

Läbi Immukvere, Veneverest Käru peale läks Rootsi sõja aegne tee. Venelased taganenudki seda mööda. (Aleksander Rootberg)

Joala ja Väike-Tammiku vahelisest Kolgisoost on välja tulnud pakkudest tee. Jutustaja pole vanarahva käest midagi ligemat tee kohta kuulnud. Igatahes tuli tee Kiltsi poolt ning suundus Laiuse poole. Soost leitud pakud olnud tammed ja veel nii kõvad, et neist tehti kraavidele trummid peale. (Juhan Vend)

Lasinurme ja Selliku vahelises soos on pakkudest tee, mida kasutatud kuni viimase ajani. Tee läinud Nikelsaare künkalt Kalalinna tallu. Tee olnud ehitatud suurtest kahesüallalistest pakkudest, mis olnud üksteise kõrvale laotud. (Johannes Parm)

Lagesoost läheb Kaarel XII sõjatee (Vägeva jaama ligidal). Tee on ehitatud palkidest, aga kuna ta viimasel ajal on jäänud unarusse, siis on teele peale kasvanud jalapaksuselt sammalt ja isegi päris suured põõsad. Tee avastati juhuslikult, kui jutustaja, kelle krundisse mainitud tee kuulub, sohu hakkas

Done

Internet 100%

start

Radari pilootproj... 2007 Presentation1 https://www.fol... Adobe Photoshop 22:54

Kalina - Windows Internet Explorer

E:\valmis lehed\Iisaku\kalinakuristik.htm

File Edit View Favorites Tools Help

Google Go Bookmarks 6 blocked Check AutoLink AutoFill Send to Settings

Menu Yahoo! Search YAHOO! Search My Games Fairy Jewels - NEW #1 - Virtual Villagers2 Play Online

Aa mõisa kabel Kalina

To help protect your security, Internet Explorer has restricted this webpage from running scripts or ActiveX controls that could access your computer. Click here for options...

Ida-Virumaa kultuurilooline kaart

[Tagasi kihelkonnakaardile](#) [Tagasi üldkaardile](#)
[Ajalugu](#)

Mäetaguse

RKM II 61, 14/5 (2)

Kalina kuristik

Mäetagusel on mäed, üks on peen mägi ja teine suur mägi. Vanast olevat old üks Pirakov ja Kriisa Otto. Kriisa Otto oli niusuke posija, tema pani kõik kupud ja lasi aadrit, käis, sarvekott kaenlas. See oli juba ikka mõisaajal, nii 60-70 a. tagasi. Nojah, tulnud siis kahekesi see Pirakov ja Kriisa Otto. Mõlemad kanged mehed ja teine tahtis teisest targem olla. Pirakov siis räägib, et kas tahad teada, mis siin maa all on? Teine, et mis, siin ei pole miski. Ja ükskord jõgi nende ees. Siis Pirakov öeld, et vaat siin on niusugune veetee maa all nagu praegu maa peal.

RKM II 61, 25/6 (10)

GPS
006-90-408 E
065-74-356 N

My Computer 100%

Start folklore.ee - d... Radari pilootpr... Kalina - Wind... Aruanne2006... Microsoft Powe... 3 Windows E... Adobe Photoshop 23:14

Ida-Virumaa kultuurilooline kaart

Kalina

Kalina küla on mainitud esmakordselt Taani hindamisraamatus 1241. aastal kümne adramaa suurusena. 17. sajandil rajati küla juurde v Rosenitele kuulunud mõis.
Kalina karstiäla kaudu jõuab vesi Mäetaguse jõkke.

[Tagasi pärimusteksti juurde](#) [Tagasi üldkaardile](#)

Kalina muinas- ja keskaegne asulakoht

Roostoja küla - Windows Internet Explorer

F:\Iisaku\roostoja.htm

File Edit View Favorites Tools Help

Google G

Go Bookmarks Settings

Roostoja küla

To help protect your security, Internet Explorer has restricted this webpage from running scripts or ActiveX controls that could access your computer. Click here for options...

Ida-Virumaa kultuurilooline kaart

Roostoja

RKM II 61, 28/9 (13)

Tonditamm

Roostoja järel on Kooba talu lähedal kivine karestik, mida nimetatakse Tonditammeks. Kord ehitas Kooba Kaarel jõeale vesiveskit. Kõigepealt tuli tamm valmis teha. Aga oh häda! Mees tassis päeval kivid kohale, öösel tondid lõhkusid vast aga ehitatud tammi ära ja nii mitu ööd järjestikku. Siis tegi Kaarel vanakuradiga lepingu. Vanakurat andis talle tulihännad. Need olid niisugused loomad, kes said mistahes kuju või kadusid õhku niigu sinine suits. Pisuhändasid oli mehel nüüd palju ja need tassisid käsu peale igasugust kraami kokku. Mees sai varsti rikkaks. Ükskord tulid sinna majasse röövlid. Kaarel peitis enese ukse taha ja kes sisse astus, sellel lõi pea otsast maha. Niimoodi ootas hulk aega, kuni järgmine röövel tuli eelmist otsima, ja kõks! lõi jälle selle pea otsast maha. Viimaks pani osa röövleid plehku, ju nad olid asjast aru saanud. Järgmisel päeval oli peremees kadunud. Arvati, et läks suurema peremehe juurde sulaseks - et vanakuri viis teise ära. Aga kes teab.

[Tagasi kihelkonnakaardile](#) [Tagasi üldkaardile](#)

Done

My Computer 100%

start tonno@localhost... 2007 parimus Roostoja küla - ... Adobe Photoshop 23:28

Ida-Virumaa kultuurilooline kaart

[Tagasi kihelkonnakaardile](#) [Tagasi üldkaardile](#)
[Ajalugu](#)

Rääkjärv

ERA II 215, 364/5 (3)

Rääkjärve näkid

Vanal ajal räägiti, et Rääkjärves elanud palju näkke, kes inimesi järve viisid. Kord tulnud keegi metsavaht Rääkjärvest mööda ja näeb, et alasti naisterahvas istub järves ja peseb. Metsavaht tahtnud lasta, aga püss ei ole lahti läinud. Siis pani metsavaht sõrmuse püssi otsa ette ja hakkas laskma, aga naine oli kadunud vee alla. Mees ootas veel tükk aega, aga ei olnud kedagi näha ega kuulda. Sellest ajast peale ei uppunud enam niipalju inimesi järve ega ole ka enam näkke nähtud.

Rääkjärv

Alulinna - Windows Internet Explorer

D:\Lüganuse\alulinna.htm

tonno@localhost Alulinna

Live Search

Home RSS Print Page Tools

Ida-Virumaa kultuurilooline kaart

[Tagasi kihelkonnakaardile](#) [Tagasi üldkaardile](#)
[Ajalugu](#)

Alulinna

ERA II 215, 541 (43)

Alulinna ehitamine

Muiste tahtis Kalevipoeg linna ehitada. Ta oli võtnud härjad, ladunud metsas palgikoorma päale. Aa mäelt andnud härgadele piitsa, et kuhu härjad seisma jäävad, sinna ehitab linna. Härjad jäänud seisma soos allika ligidal. Kalevipoeg ladunud palgikoorma maha ja ehitanud linna, mille nimeks pannud Alulinn.

ERA II 215, 545 (46)

Alulinna asutamine

Elasid kaks venda - Alu ja Ädis. Alul tuli mõte hakata linna ehitama. Mõne aja pärast asusidki nad vennaga seda ehitama. Mida nad aga päeval jõudsid ehitada, see lahutati öösi nende teadmata ära. Ja nii ei saadudki Alu linna valmis. Selle mehe nime järgi pandi selle linna nimeks Alulinn.

[järgmine leht](#)

GPS

006-80-226 E
065-90-665 N

Alulinna

Done

My Computer 100%

Start Alulinna - Windows In... 2007 Microsoft PowerPoint - [...] ArcSoft PhotoStudio 9:48

Kauksi - Windows Internet Explorer

D:\Iisaku\kauksi.htm

tonno@localhost Kauksi

Live Search

Ida-Virumaa kultuurilooline kaart

[Tagasi kihelkonnakaardile](#) [Tagasi üldkaardile](#)
[Ajalugu](#)

Kauksi

ERA II 215, 473/4 (10)

Kaukse külas elas sel ajal, kui talupojad priiks lasti, parun Toll, kes oli väga vaenulik talupoegade peale, iga väiksemagi eksituse eest said talupojad hirmsal kombel peksta. Noh jäänud parun vanaks, vaevelnud teine terve talve ja kevade viimaks ikka visanud vedru. Matused nagu igal parunil muidugi peeti suured ja lõbusad. Noh läinud siis surnut matma, pannud viis hobust ette, nimelt kutsar Nina, kutsuti tema suure nina pärast Ninaks. Kuid hobused jäänud just sinna seisma, kus oli ta lasknud peksta talupoegi, ei liikunud hobused enam paigastki. Ja parunil tulnud suust kaks madu välja. Ja ennem ei saanud viis musta tätku paigastki, kui oli möödunud kolm päeva. Siis alles saadi ta ära viia. Arvatavasti oli vanasarvik tema hinges.

Kauksi

RKM II 142, 416/8 (2); ERA II 215, 406/7 (2); ERA II 215, 436/8 (15)

GPS
006-85-406 E
065-43-899 N

Done

My Computer 100%

Start

Kauksi - Windows Int... 2007 Microsoft PowerPoint - [...] ArcSoft PhotoStudio

9:59

Tarakuse - Windows Internet Explorer

D:\Jõhvi\tarakuse.htm

tonno@localhost Tarakuse

Live Search

Ida-Virumaa kultuurilooline kaart

[Tagasi kihelkonnakaardile](#) [Tagasi üldkaardile](#)

Tarakuse

ERA II 215, 35/7 (4)

Tarakuse külas Jõhvi kihelkonnas elas külatark nimega Kaader. Tema olla terveks teinud palju haigeid, mida arstid pole suutnud. Kord läinud üks naine metsa marjule. Marju korjades nõelanud teda mustakirju uss. Naine läks kohe Kaadrilt abi otsima. Kaader pani naise istuma ja hakkas ise midagi pobisema, millest naine aru ei saanud. Siis küsis Kaader naiselt ussi värvi ja suuruse. Siis tegi Kaader ukse lahti ja hakkas ussi kutsuma. Uss tuli põesastest välja ja hakkas tuppa ronima. Siis käskis Kaader ussi naise jalga lakkuma. Uss lakkus nii kaua, kuni läks lõhki ning naise jalg sai terveks. Kaader olla veel palju haigeid terveks teinud.

ERA II 215, 186 (13)

Vanasti oli Tarakuses suur mõis. Mõisa valitses Valdmann. Avinurmikud aga ei sallinud Valdmanni. Nad sõdisid Valdmanni vägedega ja võitsid maa endale ja asutasid avinurmikute küla.

ERA II 125, 165 (24); ERA II 37, 150 (19)

GPS
006-95-536 E
065-73-843 N

Tarakuse

Done

My Computer 100%

Start Tarakuse - Windows I... 2007 Microsoft PowerPoint - [...] ArcSoft PhotoStudio - [C...]

9:46

Narva raudteesild - Windows Internet Explorer

D:\Narva\raudteesild.htm

tonno@localhost

Narva raudteesild

NETI: /INFO JA MEEDIA/Ajal...

Live Search

Page

Tools

Ida-Virumaa kultuurilooline kaart

[Tagasi kihelkonnakaardile](#) [Tagasi üldkaardile](#)
[Ajalugu](#)

Narva raudteesild

EKA 462, 4

Talvet olivat pallo pikkemat ja külmemat. Kanget pakkaset olivat. Ajas tie umbe. Enne käisivat suuret vuorit obosig(a) tiet müöd(a). Kui johtus üks moisnikka soit(a)ma neile vasto, siis pidi tāmāle tiet andama ja kübār pääst vālla vott(a)ma ja tādā teretama. Vuorit läksivat Petterburi ja Tall(i)nn(a) ja viina vaadit olivat pääl. Sinna viidi kaiksugu kaubat. Vahel toivat tagas(i) ka toidukraami. Enne raudiet ei jolt. Esimest raudiet kui Narva tehti, siis miä olin kaheksa aastane pojak(e)n. Narva raudsilda tuodi laivaga Narva Joesuu. See oli süks (ü) aiaga. Meri oli lahti, a jogi oli kovasti jääs. Siis oboseg(e) sedā veideti, raudsilla kraami Narva. Siis akkati silda ehitāma. Me kävem(ā) ka sedā silda vahtimas isāga. Kui esimeset rongit akkasivat soitama, siis kävi pallo rahvast sedā vahtimas. Oboset kartasivat sedā rongi ka este. Mehet siis rääkisivat omakeskis, tellat soitat ilma obositt(a). Ei ol(e) obosi egā midāgi ies.

Narva raudteesild

GPS

007-39-028 E
065-88-652 N

Done

My Computer

100%

Start

Narva raudteesild - W...

2007

Microsoft PowerPoint - [...]

ArcSoft PhotoStudio

10:41

Puhatu - Windows Internet Explorer

D:\Iisaku\puhату.htm

tonno@localhost Puhatu NETI: /INFO JA MEEDIA/Ajal...

Live Search

Ida-Virumaa kultuurilooline kaart

[Tagasi kihelkonnakaardile](#) [Tagasi üldkaardile](#)

Puhatu

ERA II 125, 86/7 (42)

Puhatu küla õli oma nime sellest saand, et vanaste õli Kuningaküla ja Permisküla õld Pagari mõisa jagu ja säält käisivad ikke Pagari mõisas teol. Siis õli kõhe tee ehitatud üle soo siie Puhatu, veel mina mälestan seda teed, aga nüüd on juba sambla alle vajund. Kui tead, kust otsida, siis kepiga veel tunneb. Kolm männiplaagast õli kõrviti, nüsikene tee õli. Siis kui nemad tulid oma tiukottidega üle soo, siis tegid siin, kui kõrgemale kõhale jõudsid, ikke puhkuse. Ise ütlesid: nüüd on vaja puhata ja sellest ongi Puhatu.

Puhatu

RKM II 405, 49/50

Muistend

Puhatu raba ida-ääres voolas Lalli jõgi, mis juba ammugi kinni kasvanud. [See voolas välja Pahasenja järvest - mis tänapäeval umbjärv - itta. Rabas on näha sootide ridu. Edasi voolas mändide vahel 1956. aastal kaks jõge paralleelselt 4-meetriste vahedega. Edasi läks jõgi rabas laiali, moodustades Mädatugi. Sellest põhjapool Mustladva soostik. Mõnede kilomeetrite järgi moodustub Lalli jõgi, kus ümbrus nii pehme, et võimatu edasi pääseda.] Sinna jõkke jäid Põhjasõja eest põgenejad oma laevaga kinni. Laev oli täis kristalle. Mu isa nägi poisipõlves - see on juba 150 aastat tagasi -

Done

My Computer 100%

Start Puhatu - Windows Int... 2007 Microsoft PowerPoint - [...] ArcSoft PhotoStudio ET 10:43

Ida-Virumaa kultuurilooline kaart

[Tagasi kihelkonnakaardile](#) [Tagasi üldkaardile](#)

Uuemõisa

RKM II 162, 121/2 (8)

Uuemõisa küla laul
Viis teada
Vainult tulla esimene maja
Saal müüdi hapu kala
Hapud kalad olid hinnas
Nagu munad Narva linnas.

Paja Aleks puhub sarve
Kutsub koerad ühte parve
Laurina Antun istub lees
lihakints tal istub ees.

Elo(?) Jukul kehas nari
Tema pruut on Kalda Mari
Joosti Maarjal tütreid hinnas
väimed käivad piibud vinnas.

Uuemõisa Kütil nina tatis
Kassi s...t on jahumatis
Juhivits ja juurekad
Need on pea massuurikad.

Mükka Antun laseb lindu
Tal ei ole lihakildu.
Uuemõisa mehed omas reas
Kubja Andri nende seas.

Uuemõisa